

**החלטת ועדת האתיקה
בקובלנות נגד חבר הכנסת עופר כסיף
מיום כ"ב באדר התשפ"ג – 15 במרץ 2023**

פירוט הקובלנות

1. לוועדת האתיקה הוגשו מספר קובלנות נגד חבר הכנסת עופר כסיף:
 - א. חבר הכנסת אלמוג כהן ואזרח נוסף קבלו על כך שביום 28/12/2022, במליאת הכנסת, קרא חבר הכנסת כסיף "נאצי מסריח" לחבר הכנסת אלמוג כהן.
 - ב. חבר הכנסת ניסים ואטורי קבל על כך שביום 7/3/2023, במליאת הכנסת ומעל דוכן הנואמים, קרא חבר הכנסת כסיף למרי אזרחי. יצוין כי בעקבות כך הורה חבר הכנסת ואטורי שניהל את ישיבת הכנסת להוריד את חבר הכנסת כסיף מן הדוכן, וקובלנה שהגיש חבר הכנסת כסיף בענין זה נידונה אף היא בוועדה (החלטה מס' 6/25).
 - ג. חבר הכנסת אלמוג כהן קבל על כך שביום 7/3/2023, קרא לו חבר הכנסת כסיף "בן ****", בעת שהורד מדוכן הנואמים לאחר שקרא למרי אזרחי.
 - ד. בנוסף, במסגרת תלונות הדדיות של חברי הכנסת כסיף וואטורי על ויכוח שהתקיים ביניהם ביום 22/3/2023 כמפורט בהחלטה 6/25, התבטא חבר הכנסת כסיף בהתבטאויות נוספות – "טיפש", "אפס" ו"צמא דם".

תגובת חבר הכנסת כסיף

2. חבר הכנסת כסיף הגיש תגובותיו בכתב ואף הופיע בפני הוועדה.
3. **לענין השימוש במילה "נאצי"**, ציין חבר הכנסת כסיף כי הוא מודע לחריפות ההתבטאות ולא השתמש במילה זו מאז האירוע, אולם יחד עם זאת טען שאין לאסור על חברי הכנסת להשתמש בביטויים מעולם השואה ומהאידיאולוגיה הנאצית או כל אירוע קשה אחר בהיסטוריה, שכן מדובר בצנזורה פוליטית ומניעה של דיון פוליטי מושכל, ושיש להבחין בין שימוש במילה זו כאמירה פוליטית לבין גידוף אישי. בנוסף, הפנה חבר הכנסת כסיף לחוקרים ואישי ציבור שמצאו השוואה בין האידיאולוגיה הנאצית לאידיאולוגיה של כהנא, שהיא לדבריו הבסיס האידיאולוגי של סיעת עוצמה יהודית. הוא סירב להתנצל אך ציין כי מקבל על עצמו שלא להשתמש בה בעתיד.
4. **לענין הקריאה למרי אזרחי**, ציין חבר הכנסת כסיף כי הקושי היחיד באירוע הנדון הוא התנהלותו של חבר הכנסת ואטורי כיושב ראש הישיבה, וכי הוגשה קובלנה מטעם סיעת חד"ש-תע"ל בענין (נדונה כאמור בהחלטה מס' 6/25). לגופו של עניין, טען כי הביטוי "מרי אזרחי" הוא כלי מחאה דמוקרטי, וכי הוא מדגיש כי קריאתו היא למרי אזרחי בלתי אליים. עוד ציין כי אינו חבר הכנסת הראשון הקורא מעל בימת הכנסת למרי אזרחי.

5. לענין השימוש בקללה מיום 7/3/2023, ציין חבר הכנסת כסיף כי בעת הורדתו מן הדוכן בשל "צנזורה פוליטית" לדבריו, חבר הכנסת כהן בא לעברו, התגרה וקינטר אותו תוך שהוא משמיע כלפיו "נהמות בהמתיים ודברי בלע והסתה". זאת בנוסף לעימותים רבים שחיפש חבר הכנסת כהן עמו עוד קודם לכן במשך תקופה ארוכה. חרף זאת, הכיר חבר הכנסת כסיף בכך שמדובר באמירה לא ראויה וכי הוא מצר ומתנצל "על דברים שנזרקו לחלל האוויר בעידנא דריתחא בעת שהקובל התגרה בו במכוון".

דין

6. לאחר שהופיע חבר הכנסת כסיף בפני הוועדה, עיינה הוועדה בפרוטוקולים הרלוונטיים ואף צפתה בשידורים.

השימוש במילה "נאצי"

7. בעבר כבר התייחסה ועדת האתיקה לביטויים כגון "נאצי", "מחבל", "רוצח" כהאשמות אישיות שאינן לגיטימיות ושחוצות את גבול חופש הביטוי הלגיטימי (החלטה מס' 15/20). עוד קבעה הוועדה שיש "להימנע לחלוטין משימוש בביטויים פוגעניים הכוללים דימויים מעולם התוכן של השואה" (החלטה מס' 56/18) ואף הטילה סנקציות על חברי כנסת שהשתמשו במונחים אלה (לדוגמה, החלטה מס' 50/20).

8. ועדת האתיקה רואה בחומרה רבה את השימוש במילה זו וסבורה שיש בכך משום הפרה אתית. הוועדה אינה מקבלת את הסבריו של חבר הכנסת כסיף וסבורה כי אין עמדה פוליטית שיכולה להצדיק השתלחות אישית ושימוש במילה זו כלפי חבר הכנסת אחר; ישנן דרכים רבות אחרות להביע עמדה.

9. הוועדה אף אינה מקבלת את עמדתו של חבר הכנסת כסיף, שאיסור שימוש במילה "נאצי" תמנע דיון פוליטי מושכל. הוועדה סבורה שלמילה זו מטען של רוע וחוסר אנושיות ועל כן יש להוציאה גם מהשיח הפוליטי. הפנייתה לאדם ספציפי מייצרת הכפשה ולשון הרע שאין להם מקום.

10. הוועדה רשמה לפניה את הבהרתו של חבר הכנסת כסיף שהוא עצמו התכוון אך ורק להטחה אידיאולוגית עקרונית, ואף שסירב להתנצל, התחייב שלא להשתמש עוד במילה זו.

הקריאה למרי אזרחי

11. בהמשך גם לחוות דעתה של היועצת המשפטית לכנסת מיום 16/2/2023 בענין אירוע זה, ייתכן שיהיו מקרים בהם ייקבע שקריאתו של חבר כנסת מסוג זה יהוו הפרה אתית. אולם במקרה זה, סבורה הוועדה כי אין מדובר בהפרה אתית. חבר הכנסת כסיף הבהיר הן בעת האירוע והן בתגובתו לקובלנה כי התכוון להתנגדות במסגרת החוק בלתי אלימה ובמסגרת כללי המשחק הדמוקרטיים.

12. מעבר לנדרש, יצויין כי חלק מחברי הוועדה סברו שקריאה למרי אזרחי לא אלים, תוך נכונות לשלם את הסנקציות הקבועות בחוק על הפרתו - היא ראויה במסגרת משטר דמוקרטי.

13. בעת שהורד חבר הכנסת כסיף מן הדוכן בעקבות קריאתו למרי אזרחי, נוצרה מהומה באיזור דוכן הנואמים. לצד חברי כנסת מסיעת חד"ש-תע"ל שמחו על הורדת חבר הכנסת כסיף, התקרב לאזור גם חבר הכנסת אלמוג כהן שהקניט את חבר הכנסת כסיף וקרא להוצאתו. אז, קרא חבר הכנסת כסיף לעבר חבר הכנסת כהן "בן ****". אין תיעוד בפרוטוקול לכך אולם כאמור חבר הכנסת כסיף בתגובתו הודה שאמר זאת.

14. בהסתכלות כוללת על המקרה, ואף אם חבר הכנסת כהן נכנס לעימות שלא היה קשור אליו, לעמדת הוועדה אין הצדקה לשימוש במלים חמורות אלו המהוות מקרה קיצון לשימוש בשפה לא ראויה בלב ליבו של משכן הכנסת.

15. על כן קובעת הוועדה שגם בהתבטאות זו הפר חבר הכנסת כסיף את כללי האתיקה. לצד זאת, הוועדה לקחה לתשומת ליבה שבתגובתו לקובלנה הציע חבר הכנסת כסיף את התנצלותו על הדברים שנזרקו לחלל האוויר בעידנא דריתחא.

החלטת הוועדה

16. הוועדה רואה בחומרה רבה את ריבוי האירועים וההתבטאויות שאין בהן כדי להוסיף לכבודה של הכנסת, בלשון המעטה. עוד מצרה הוועדה על כך שלמרות שמדובר במספר אירועים שונים, אותם חברי הכנסת מעורבים שוב ושוב בתקריות מעין אלה, שבינן ובינן עבודה פרלמנטרית אין מאום.

17. בהחלטותיה לאורך השנים, הבחינה ועדת האתיקה בין התבטאויות פוליטיות מותרות, גם אם הן מקוממות, ובין התבטאויות שיש בהן העלבה, השמצה, האשמת שווא וכיוצ"ב. ההתבטאויות השונות המוזכרות בקובלנות הנדונות הן בגדר העלבות אישיות, השתלחויות והשפלות שאין להן מקום בכנסת, לא כל שכן במליאת הכנסת.

18. הוועדה מצאה כי חבר הכנסת כסיף ביצע הפרה אתית בשלושה מקרים: כשקרא "נאצי" לחבר הכנסת כהן ביום 28/12/2022; כשהטיח קללה בחבר הכנסת כהן ביום 7/3/2023; וכשהתעמת עם חבר הכנסת ואטורי ביום 22/3/2023 (בהתאם להחלטה מס' 6/25).

19. ועדת האתיקה החליטה פה אחד כי בהתבטאויותיו ובהתנהגותו, הפר חבר הכנסת כסיף את כלל 1א(4) לכללי האתיקה:

"חבר הכנסת ישמור על כבוד הכנסת וכבוד חבריה, יהיה מסור למילוי תפקידיו בכנסת, ינהג בדרך ההולמת את מעמדו כחבר הכנסת ויעשה לטיפוח אמון הציבור בכנסת"

20. לענין הסנקציות שיוטלו עליו, מחד השימוש במונח נאצי בהתאם לתקדימים הביא לסנקציות חריפות. חבר הכנסת כסיף לא התנצל על כך אך ציין כי לא ישתמש במילה זו יותר והוועדה ראתה לנכון לקחת זאת כשיקול בין שיקוליה בקביעת הסנקציה. כמו כן הוועדה סברה כי גם

התנצלותו של חבר הכנסת כסיף על הקללה מהווה שיקול מקל לצד הצורך גם להחמיר עימו בשל חומרת ההתבטאויות וריבויין.

21. בנסיבות אלה, ובהתאם לסמכותה לפי סעיף 13ד(ד) לחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, התשי"א-1951, החליטה הוועדה פה אחד להטיל על חבר הכנסת כסיף סנקציה של הרחקה ל-3 ימי ישיבות מליאת הכנסת (20/3/2023 – 22/3/2023), וכן הגבלת השימוש בכל כלי פרלמנטרי (הגשת הצעות חוק, שאילתות וכיוצ"ב) החל מיום 16/3/2023 ועד סוף הכנס ביום 2/4/2023. יובהר כי חבר הכנסת כסיף רשאי להשתתף בדיוני הוועדות.

22. הוועדה מבקשת ליידע את כלל חברי הכנסת כי לא תהיה סובלנית להתנהגויות והתבטאויות אשר מייצרות זילות של הכנסת וחברי הכנסת, ובסנקציות שהיא קובעת היא מבקשת להעמיד רף חדש לשיח מכבד וראוי בכנסת. חברי הכנסת אשר ימשיכו באופן קבוע לבקש תשומת לב ציבורית על ידי התבטאויות פוגעניות, מעליבות או משמיצות - יינקטו כנגדם סנקציות מחמירות.

ההחלטה תונח על שולחן הכנסת.

חבר הכנסת ינון אזולאי
יושב ראש ועדת האתיקה